

Namaza Hazırlık

Namaza çağrışı sembolize eden ezan ve kâmet, Müslümanların gerek ibadet hayatında gerekse musikiden mimarî ve edebiyata kadar İslâm kültür ve medeniyetinde ayrı bir önem taşımaktadır. Ezan sözlükte "duyurmak, bildirmek" anlamına gelir. İlmihaldeki anlamı ise, farz namazlar için belli vakitlerde okunan "bilinen özel sözler"dir. Ezan okuyan kişiye müezzin denir.

Müslümanlığın ilk zamanlarında bugün bildiğimiz şekilde ezan okunmuyordu. Namaz Mekke döneminde farz kılındığı halde, Allah Resûlü'nün (aleyhissalatü vesselâm) Medine'ye gelişine kadar namaz vakitlerini bildirmek için bir yol düşünülmemiş ve belki de cemaatle kılınmadığı için buna ihtiyaç duyulmamıştı. Medine'ye gelindiğinde bir süre sokaklarda "es-salah es-salah"(namaza, namaza) veya "es-salatü câmia"(namaz insanları toplayıcı ve bir araya getiricidir veya namaz birçok güzellikleri ve şükür çeşitlerini kendisinde toplar) diye bağırılmışsa da bu yeterli olmamıştı. Hicretin ilk yılında Medine'de Mescid-i Nebi'nin inşası tamamlanıp Müslümanlar düzenli bir şekilde toplanıp cemaatle namaz kılmaya başlayınca, Peygamberimiz namaz vakitlerinin girdiğini ve topluca namaz kılınacağını duyurmak için ne yapılabileceğini ashabıyla görüşmeye başladı. Sonunda birkaç sahabinin aynı şekilde rüya görmeleri üzerine bugünkü bilinen şekliyle ezan ilk defa olarak Hz. Bilal tarafından sabah namazında, Neccaroğulları'ndan bir kadına ait yüksekçe bir evin damında okunmuş ve artık Müslümanlığın bir şiarı, alâmeti haline gelmiştir.

Ezan aracılığı ile halka hem namaz vaktinin girdiği ve cemaatle namaz kılınacağı duyurulmuş olmakta, hem de Allah'ın büyüklüğü, Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in Allah'ın elçisi ve namazın kurtuluş yolunun kapısı olduğu ilan edilmektedir. Namaz vakitleri Güneş'in hareketine göre düzenlendiği için yeryüzünde namaz vakitleri değişik anlara rastlamakta ve bu suretle yukarıda belirtilen hakikat, gece gündüz fasılasız olarak haykırılmış olmaktadır.

Ezanın sözleri şöyledir:

Allahü Ekber

Allahü Ekber

Allahü Ekber

Allahü Ekber

Eşhedü en lâ ilahe illallah

Eşhedü en lâ ilahe illallah

Eşhedü enne Muhammeden Resulullah

Eşhedü enne Muhammeden Resulullah

Hayye alessalâh

Hayye alessalâh

Hayye alelfelâh

Hayye alelfelâh

Allahü Ekber

Allahü Ekber

Lâ ilâhe illallah

Sabah ezanında "hayye alelfelah"denildikten sonra iki defa "es-Salâtü hayrun minennevm"(Namaz uykudan hayırlıdır) denilir.

Erkekler yalnız başlarına yahut cemaatle namaz kılacakları zaman ikamet (kâmet) yapılır. Ezanın sözleri aynen okunur, sadece "hayye alelfelâh"tan sonra iki kere "Kad kâmetissalah"(Namaz başladı) denilir.

Her namaz için bir ezan ve bir kâmet getirilir. Sadece Cuma namazında iki ezan bulunmaktadır. Ezan ve kâmet vakit namazlarında sünnettir. Ezan ve kamet vaktin değil, namazın sünneti olduğu için kaza namazı kılarken de ezan ve kâmet okumak sünnettir.

Ezan, namaza konsantre olma adına, abdestten sonra ikinci basamağı teşkil eder. Mümin, şeytanî duygu ve düşüncelerden sıyrılmaya abdestle adım atar, fakat ezanla daha bir derinleşir, inşiraha erer ve içinde tatlı cennet esintileri esmeye başlar. Allah Resulü (sallallâhu aleyhi ve sellem), ezan için: "Namaz için ezan okunmaya başlayınca şeytan sırtını döner kaçar."(Müslim, Salât 15.) buyuruyor.

Demek ezan, şeytan ve şeytanî ruhların rahatsızlığa gömülmesine vesile olan bir şeydir. İnsanın, şeytan ve şeytanî düşüncelerden arınıp gözyaşı ile namazı eda edebilmesi, ona konsantre olabilmesi için şuurlu ve içten okunacak bir ezanı dinlemesi çok önemlidir. Çoğu zaman Allah Resulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) namaz vakti geldiğinde, Hz. Bilal'e doğrudan "Ezan oku"demez; "Bizi bir ferahlandır ya Bilal!"(Ebu Davud, Edeb 86.) derdi. Yani bunun manası, şu dünya işleri, çoluk-çocukla meşguliyet bizleri sıktı, hele içimize bir su serp de omuzlarımızdaki bu yükleri atıp bir rahatlayalım.. nefsimize fısıldanan şeytanî vesveselerden bir temizlenelim demektir.